

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra DEN POLITISKE KANDSTØBER

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 3-7: Komедier", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 3-7: Komедier*, udg. af F. J. Billeskov Jansen , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 18. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb03val-shoot-idm140583366952672/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 3-7: Komедier

DEN POLITISKE KANDSTØBER

ANTONIUS. Jeg vilde tale med Mester Herman, om han var alleene.

HENRICH. Jo mænd, han er endelig alleene, men sidder og læser.

ANTONIUS. Da er han meer gudfrygtig end jeg.

HENRICH. Dersom der kom en Forordning ud, at Hercules skulde være en Postill, saa troer jeg, han skulde kunde præke, naar det skulde være.

ANTONIUS. Men har han saa Stunder formedelst sit Arbejd at læse i saadane Bøger?

HENRICH. I skal agte, at Husbond har to Bestillinger: Han er baade Kandestøber og Politicus.

ANTONIUS. Det rimmer sig meget lidet sammen.

HENRICH. Vi har og merket det samme; thi naar han gjør noget Arbejd, som siclden skeer, saa seer det saa politisk ud, at vi maa støbe det om igien. Men vil I ellers tale med ham, saa kand I gaae lige ind i daglig Stuen.

ANTONIUS. Jeg har et vigtigt Ærende, Henrich; thi, mellem os at sige, saa vil jeg begiære hans Dotter, som jeg saa længe har været forlovet med.

HENRICH. Det er sandt, det er min Troe et vigtigt Ærende. Men hor, Mester Antoni! I maa ikke tage ilde op, at jeg varer jer om en Ting: Vil I tænke paa, at jer Ansøgning skal lykkes, da maa I sætte jere Ord paa Skruer og føre en ziirlig Tale; thi han er bleven forbandet curiosk paa nogen Tid.

ANTONIUS. Ney saa mænd gjør jeg ey, Henrich; jeg er en god ærlig Handverksmand, som ingen Complimentationer har lært. Jeg siger kun slet og ret, at jeg har Elskov til hans Dotter, og begierer hende til Hustrue.

HENRICH. Ikke andet? Ja, saa skal jeg give jer min Hals, om I faaer hende. I det ringeste maa I begynde jer Tale af det Ord: Saasom eller Eftersom. I skal agte, Mester Antoni, at I har med en studeret Mand at bestille, der læser Dag og Nat politiske Bøger, saa han

ACTUS I, SCENA 2.

ANTONIUS. . . . *Ei, corasi, Antonius! jeg veed, du har jo intet ondt giort. Jeg kand jo ikke faae meer end ney.*

maa blive gall. Det meste, han paa nogen Tid har haft at dadle paa Folkene her i Huuset, er, at der er saadant gemeent Væsen hos os alle, besynderlig hos mig, hvilken han aldrig nævner, uden han kalder mig: Din liiderlige gemeene Slyngel. Han vilde endelig med Dievels Magt forleeden Uge, at Mutter skulde gaae med Adriane; skjønt han kom ingen Vej dermed, thi Mutter er en Gudfrygtig gammeldags Kone, som heller lod sit

ØEN POLITISKE KANDSTØBER

Liv, end lagde sin flasked Trøye af. Han gaaer frugt-sommelig med noget, hvad Pøkker det ogsaa er; derfor, om I vil lykkes i jer Frieratz, saa maa I følge mit Raad.
ANTONIUS. Jeg agter min Trøe ingen Slingring, men gaaer liige til.

SCEN. 3.

HENRICH *alleene*. Den største Vanskelighed ved at frie, er at hitte paa, hvorledes man skal begynde sin Tale; Jeg har selv eengang gaaet paa Frierie, men kunde i fiorten Dage ikke hitte paa, hvad jeg skulde sige. Jeg vidste nok, at man skulde begynde Talen af det Ord: Saasom eller Eftersom; men det var Ulykken, at jeg ikke kunde hitte paa andre Ord at hefte til dette Saasom. Jeg gad derfor ikke plage mig længer dermed, men gik hen og kjøbte mig en Formular hos Jacob Skole-Mester for 8 Skilling, thi han selger Stykket saaledes; men det løb forbandet galt af for mig, thi da jeg kom midt udi Talen, kunde jeg ikke hitte paa Resten, og jeg undsaae mig ved at tage Papiiret op af Lommen. Jeg har kundet profect føre den Tale baade for og siden, som mit Fader Vor, men da jeg skulde bruge den for alvor, kom den i baglaas for mig. Den var saaledes:

Nest tjenstlig Salutens Hilsen er jeg Henrich Andersen af velberaad Hu, Drift og Tilskyndelse hidkommen at lade eder viide, at jeg er ey meer af Stok og Steen end andre; og saasom alting i Verden finder hos sig Elskov, endogsaa u-mælende Beester, altsaa er jeg med GUD og Æren hidkommen u-værdig at begiere og forlange eder til min hiertens Allerkiæreste.

Vil nogen give mig 8 Skilling igien, vil jeg overlade den. Den er ærlig de Penge værd; thi jeg skulde bilde mig ind, at hvo der fører saadan Tale, kand faae hvilken brav Mands Dotter han forlanger. Men der kommer Vatter, jeg maa løbe.